

STICHTING DRIEL-POLEN

Nieuwsbrief 2019

Beste veteranen, weduwen en familieleden van veteranen en vrienden van onze Stichting,

Deze nieuwsbrief sturen wij aan alle veteranen, weduwen, nabestaanden en familieleden van veteranen en iedereen die onze Stichting een warm hart toedraagt. Komt u in contact met mensen die deze nieuwsbrief ook willen ontvangen geeft u dan ons email-adres info@driel-polen.nl aan hen door. Aanmelding met naam, land, relatie (familie, vriend, geïnteresseerde) tot de veteranen en emailadres is voor ons voldoende.

Terugblik voorbereidingen 75ste herdenking

Kort na de herdenking in september 2018 zijn wij van start gegaan met de voorbereidingen voor de herdenking en andere activiteiten in 2019. Nu er nog ooggetuigen, veteranen van de 1ste Poolse Onafhankelijke Parachutistenbrigade en inwoners van Driel uit 1944 onder ons zijn, is het belangrijk de verhalen, voor zover dit nog niet gebeurd is, vast te leggen en een brug te slaan tussen het verleden en heden. Belangrijk is de geschiedenis te blijven vertellen en daarbij nabestaanden en jeugd steeds meer te betrekken.

Het eerste jaar van een intensievere samenwerking tussen de 4 Airborne gemeenten Arnhem – Ede – Renkum – Overbetuwe (Driel) stond dan ook in het teken van dit betrekken en verhalen vertellen. Binnen de provincie Gelderland worden onze activiteiten met andere herdenkingen samen onder de vlag 'Gelderland Herdenkt' geschaard. De provincie Gelderland en het Vfonds zorgen dat deze organisatie over geld beschikt, dat als subsidie aan de verschillende initiatiefnemers wordt uitgekeerd. Ook onze stichting heeft voor de 75ste herdenking subsidiegelden ontvangen via 'Gelderland Herdenkt'. Dit budget is aangevuld met geld van de gemeente Overbetuwe en eigen middelen.

Voor 2019 stonden diverse activiteiten op het programma:

- de herdenking op zaterdag 21 september 2019 op het Polenplein;
- voorafgegaan door een dropping, ten westen van het dorp, die elke 5 jaar door de 11 Lucht Mobiele Brigade in samenwerking met 6 Airborne Brigade uit Krakau wordt georganiseerd;
- voor zondag 22 september 2019 een evenement aan de Rijn als afsluiting van de herdenkingen in de 4 Airborne gemeenten;
- de opening van een speciale tentoonstelling in de R.K.-kerk 'Uniform van Generaal Sosabowski';
- voorbereidingen voor het plaatsen van beeldschermen in het Informatiecentrum (IC);
- voorbereidingen voor een route door het dorp en omgeving, die refereren aan de strijd in september 1946. Hiervoor wordt een route-app ontwikkeld;
- voorbereiding om te komen tot een presentatie over de bijdrage van Polen aan de bevrijding van Nederland inclusief een buitententoonstelling die een introductie voor de presentatie vormt;

- het herstellen van het glas in lood raam dat in 1947 door toenmalige leden van de 1ste Poolse Onafhankelijke Parachutistenbrigade aangeboden is bij de opening van de herbouwde jongensschool in Driel;
- een start maken voor het digitaliseren van ons archief.

Al deze activiteiten zijn niet mogelijk zonder de samenwerking met de Gemeente Overbetuwe, de vrijwilligers, 11 Luchtmobiele Brigade, de 6^e Airborne Brigade uit Polen, de beide kerken in Driel, diverse sponsors (zie onderaan deze brief) en lokale ondernemers.

Terugblik 75ste Herdenking: onze gasten

Mede dankzij het fantastisch weer kunnen wij terugkijken op zeer mooie en succesvolle dagen. Alle activiteiten in de periode 19 t/m 22 september zijn zeer druk bezocht. Niet eerder hebben wij zoveel publiek mogen ontvangen.

Dit jaar hebben wij 3 veteranen mogen verwelkomen; Hendryk Kubiński, Konstanty Staszkievicz en Tadek Cisek.

Helaas is de heer Kubiński op 22 oktober j.l. plotseling overleden. Evenals de andere veteranen die hem zijn voorgedaan zullen wij hem missen. Wij zijn enorm dankbaar dat hij zijn levensverhaal, evenals enkele van zijn kameraden hebben gedaan, met ons heeft willen delen. De ontberingen die de leden van de 1ste Poolse Onafhankelijke Parachutistenbrigade vanaf 1939 hebben doorstaan zijn een belangrijke inspiratie om de bijdrage van Polen tijdens WO2, als onderdeel van de geallieerde strijdkrachten, te blijven vertellen.

Verrassend was de email die wij begin augustus ontvingen van de dochter van Tad Cisek. Tot dat moment hadden wij nog geen contact met de heer Cisek gehad. Een 'nieuwe veteraan', die in 1944 onderdeel uitmaakte van de 1ste Poolse Onafhankelijke Parachutistenbrigade. Het was fantastisch dat hij samen met zijn dochter en zoon de lange reis heeft kunnen maken naar Driel.

Uiteraard zijn wij ook de heer Staszkievicz en diverse weduwen dankbaar dat zij ook dit jaar weer aanwezig konden zijn.

Het aantal nabestaanden, dat aanwezig is tijdens de herdenkingen, stijgt. Steeds meer zijn zij geïnteresseerd in de geschiedenis van hun ouders of grootouders en willen hun verhalen met soortgenoten delen. Een van de nabestaanden heeft al eens voorgesteld een "social community" te starten. Wij gaan dit verder onderzoeken. Voor nu: waar in de wereld u ook woont, als u meer wilt weten over contacten tussen nabestaanden, stuur dan een bericht naar info@driel-polen.nl

Tentoonstelling 'Uniform van Generaal Sosabowski'

Op donderdag 19 september is deze tentoonstelling geopend in de R.K.-kerk in Driel. Enkele historici van het Poolse Leger Museum uit Warschau hadden al in 2018 het plan opgevat om met o.a. het uniform van Generaal Sosabowski tijdens deze herdenkingsweek in Driel aanwezig te zijn. Een geweldig plan dat op het allerlaatste moment alsnog gerealiseerd kon worden. Dank gaat uit naar de initiatiefnemers.

Na het openingswoord van Wethouder Dimitri Horsthuis-Tangelder van de gemeente Overbetuwe heeft de veteraan Henryk Kubiński de tentoonstelling officieel geopend.

Al tijdens de opening was duidelijk dat er grote belangstelling was voor de tentoongestelde zaken. Naast het uniform van Generaal Sosabowski was een exemplaar van een velduniform aanwezig en diverse onderscheidingen van Generaal Sosabowski. Door de familie Sosabowski was het polshorloge dat de generaal tijdens de oorlog gedragen heeft voor deze gelegenheid ter beschikking gesteld, enkele door hem gesigioneerde boeken en een boek met een persoonlijke boodschap van Generaal Urquhart.

In een aparte vitrine waren de onderscheidingen en de baret van Generaal Alan Mackowiak tentoongesteld.

In totaal heeft deze tentoonstelling ruim 2.500 bezoekers getrokken. Voor de tentoonstelling was door de R.K. -kerk een aparte ruimte beschikbaar gesteld die direct naast het IC gelegen is. Voor de reguliere expositie in het IC was uiteraard ook veel belangstelling.

Na afloop van de herdenking is de tentoonstelling ook bezocht door ZKH Prins Charles. Tijdens dit bezoek heeft Generaal Koziatke van de 6^e Airborne Brigade een exemplaar van de huidige parachutisten badge aan ZKH aangeboden.

Buitenexpositie

Voorafgaand en na de herdenking was een buitenexpositie rondom het monument ingericht. De buitenexpositie vertelt, met veel foto's, het verhaal van de strijd van de Polen. Op zondag was de buitenexpositie te zien langs de route naar het terrein waar de oversteek heeft plaatsgevonden. Ook hier trok de expositie veel belangstelling.

In de komende maanden wordt de buitenexpositie verder uitgebreid zodat deze vanaf het 2^e kwartaal 2020 de ondersteuning vormt van de presentatie over de strijd van de Polen in heel Nederland.

Opening van alle herdenkingen in Arnhem – herinneringsmedaille

Voorafgaand aan de herdenking op vrijdagavond in Arnhem is in de Eusebiuskerk een officiële bijeenkomst gehouden waarbij o.a. veel Britse en Poolse veteranen aanwezig waren.

Deze veteranen hebben voorafgaand aan de officiële opening door het bestuur van de Stichting Airborne Herdenkingen een herinneringsmedaille aangeboden gekregen.

Op deze vrijdagavond mocht onze voorzitter deze medaille uitreiken aan de drie aanwezige Poolse veteranen.

Na afloop van de herdenkingen is aan alle overige nog in leven zijnde veteranen die, als onderdeel van Operatie Market Garden, deelgenomen hebben aan de Slag om Arnhem, de medaille toegezonden.

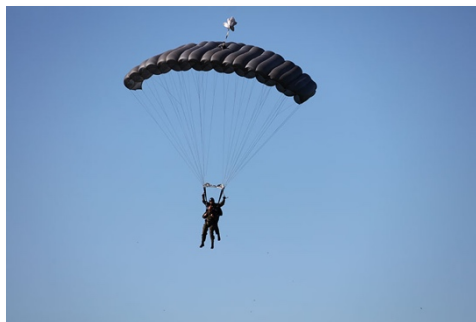
Zaterdag 21 september – dropping

Zoals tijdens ieder lustrumjaar waren ook dit jaar met medewerking van 11^e Lucht Mobiele Brigade de voorbereidingen getroffen voor een parachutesprong door leden van de 6^e Airborne Brigade. Alhoewel de aanhoudende wind bijna roet in het eten gooide kon de sprong op het laatste moment doorgang vinden.

De belangstelling was enorm, in totaal is deze geschat op 8.000 toeschouwers. De hele weg grenzend aan het droppingsterrein was volledig bezet. Ook vanaf de dijk werden de sprongen door vele toeschouwers bekeken.

Het busje met de veteranen kon gelukkig op het laatste moment via een alternatieve route het terrein bereiken en zodoende hadden de veteranen uiteindelijk een uitstekend zicht op de parachutisten.

Onder begeleiding van het militaire muziekkorps van het Garnizoen Krakau en de lokale muziekvereniging Concordia verplaatste een groot deel van het publiek zich naar het centrum van het dorp.

Zaterdag 21 september – herdenking

Vanwege het op het laatste moment aangekondigde koninklijk bezoek uit het Verenigd Koninkrijk en de verwachte belangstelling is voor plaatsing van een tribune gekozen, net als in 2014. Uiteindelijk was het hele plein volledig bezet. Naar schatting zijn op en rondom het plein 3.500 personen aanwezig geweest.

Met de aanwezigheid van ZKH Prins Charles was het de eerste keer dat het koninklijk huis van het Verenigd Koninkrijk aanwezig was bij een herdenking in Driel. Een gedenkwaardig moment dat bevestigd werd door het leggen van een krans met de tekst 'in everlasting remembrance'.

Polen was vertegenwoordigd door de plaatsvervangend Minister van Defensie de heer P. Woźny en ambassadeur ZE Dr. Marcin Czepelak. De Nederlandse regering werd vertegenwoordigd door de Minister van Defensie HE Mevr. Bijleveld. Tevens waren van Groot Brittannië, Canada, Amerika en Australië de ambassadeurs en militaire vertegenwoordigers aanwezig.

In de diverse toespraken werden de aanwezige veteranen persoonlijk toegesproken en werden hun ervaringen in september 1944 gecombineerd met ervaringen van de lokale bevolking uit die dagen. Een luid applaus ontvingen de veteranen tijdens de kranslegging, waarbij zij werden ondersteund door bataljons commandanten van de 6^e Airborne Brigade.

Het gedicht '17 september', geschreven door Gabriela Kazanek, uit Łódź, werd door haarzelf in het Pools voorgedragen. Katarzyna Serafin uit Gdynia heeft tijdens de herdenking onze voorzitter ondersteund met het voorlezen van de Poolse teksten. Een mooie en onmisbare bijdrage van de jongeren die deelnemen aan de Jongerenconferentie die wordt georganiseerd door de Stichting Airborne International Youth Conference "YOUCEE".

Ook dit jaar was een belangrijke bijdrage weggelegd voor de deelnemer(ster)s aan het jeugdkoor, de leden van de lokale voetbalvereniging en de muzikale begeleiding door Promiky Krakowa.

De volksliederen en koraalmuziek tijdens de kranslegging werden verzorgd door muziekkorps Concordia en het muziekkorps van het Garnizoen Krakau.

Zaterdag 21 september – kerkdienst

Veel bezoekers van de herdenking waren gebleven om ook de kerkdienst in de R.K-kerk bij te wonen. Dit jaar was voor de eerste keer de kapelaan van de 6^e Airborne Brigade aanwezig. Samen met pastoor Bulthuis ging hij voor in de dienst.

Het koor Cantorije imponeerde wederom door diverse liederen in het Pools te zingen. Het Maria lied Czarna Madonna werd door alle aanwezigen uit volle borst meegezongen.

Ter afsluiting werd bij het monument ter nagedachtenis aan alle gesneuvelden een kaars geplaatst, enkele gebeden uitgesproken en een couplet van Czarna Madonna gezongen.

Zondag 22 september – oversteek

Eens in de 5 jaar is het aan een van de Airborne gemeenten om een afsluitend evenement te organiseren. Arnhem, Ede en Oosterbeek gingen de gemeente Overbetuwe en onze stichting hierin voor. Enkele jaren geleden is vanuit ons bestuur, via de toenmalige commandant van de 6^e Airborne Brigade, aan de Brigade medewerking gevraagd voor een evenement in de buurt van de Rijn. Wij zijn de 6^e Airborne Brigade erkentelijk voor de wijze waarop zij aan dit verzoek invulling hebben gegeven.

en voor de medewerking van alle manschappen, inclusief de populaire militaire band van de 6^e Airborne Brigade 'Czazsa' en de militaire band van het Garnizoen Krakau.

- **Parachutisten re-enactors**

Rond 13.00 uur werd een groep van ongeveer 50 parachutisten gedropt op het terrein zuidelijk van de dijk, naast het Engineers monument. Deze groep bestond voor een groot deel uit Polen die hiermee hun landgenoten, die in september 1944 bij Driel zijn geland, herdenken.

De publieke belangstelling hiervoor was, evenals op zaterdag, enorm. Evenals op zaterdag was het weer fantastisch. Na de dropping trok men naar het daartegenover gelegen terrein aan de Rijn waar om 15.00 uur de crossing zou plaatsvinden.

Op het terrein kon het publiek de locaties bezoeken waar leden van de 11 Luchtmobiele Brigade, de 6^e Airborne Brigade en re-enactors hun uitrusting hadden uitgesteld en uitgebreid te tijd namen om de geïnteresseerden te informeren. Zo kon men een goed vergelijk maken tussen de uitrusting in 1944 en de huidige beschikbare middelen.

Intussen kon het publiek luisteren naar de populaire militaire band 'Czazsa' en later op de dag ook naar Muziekvereniging Concordia, die dit jaar 100 jaar bestaat, het Poolse militaire muziekkorps en Promiky Krakowa. Vanuit de diverse aanwezige foodtrucks werden dranken en etenswaren aan de man gebracht.

- **Crossing Rijn**

Om 14.30 uur werden de veteranen en alle aanwezigen verwelkomd door de burgemeester van de gemeente Overbetuwe, Mevr. P. Hoytink-Roubos.

De overtocht begon om 15.00 uur met het overzwemmen van de Rijn. Verbindingsofficier Ludwik Zwolański zwom op 21 september 1944 als eerste vanuit Oosterbeek de Rijn over om de die middag per parachute gelande Generaal Sosabowski een boodschap van Generaal Urquhart te bezorgen. Deze actie werd uitgevoerd door een van de leden van de 16^e compagnie genoemd naar Majoor Ludwik Zwolański.

Vervolgens kwamen in totaal 150 militairen van de 6^e Airborne Brigade in actie. Deels uitbeeldend de manschappen uit 1944 die trachten de Rijn over te steken en deels in de rol van de vijand die aan de noordzijde van de Rijn beschietingen uitvoerde.

Een spectaculair geheel dat door ruim 12.500 toeschouwers, zowel aan de zuid- als noordzijde van de Rijn werd gevolgd.

Aanbieding geweer

Na afloop van de crossing werd door de familie Jacobs een wapen aangeboden dat 75 jaar geleden door hun opa, Herman Jacobs, in een weiland van de familie, in de buurt van het landingsterrein van de Poolse strijders gevonden werd. Door de onzekere en spannende tijd besloot hij het te verstoppen op de hooizolder van zijn woning. Jaren later ruimde hij samen met

zijn zoon Leendert die zolder op en kwam het wapen tevoorschijn. Hij vroeg hem het mee te nemen en er met niemand over te praten. Kort voor zijn overlijden, toen hij thuis door zijn vrouw werd verzorgd, heeft Leendert het geheim aan haar verteld. Op zijn aanwijzing heeft zijn zoon Mark het wapen tevoorschijn gehaald.

Samen met de familie is toen zijn idee besproken het wapen over te brengen naar het museum van de 6^e Airborne Brigade in Krakau. Door onze Stichting is contact opgenomen met de Brigade waar men erg enthousiast reageerde. Via Generaal Smit van de 11^e Lucht Mobiele Brigade en het Openbaar Ministerie in Den Haag is het wapen onklaar gemaakt en overhandigd aan Generaal Koziatek. Inmiddels heeft het geweer een plaats gekregen in het museum van de 6^e Airborne Brigade in Krakau.

Indien u dit museum wilt bezoeken kunt u vooraf contact opnemen met ons opnemen. Dit is nodig, omdat het museum op een militair terrein ligt (niet ver van het centrum van Krakau) en daardoor niet vrij toegankelijk is.

Indien nabestaanden afstand willen doen van militaire kleding, onderscheidingen, uitrustingsstukken of andere herinneringen aan de veteranen van de 1ste Poolse Onafhankelijke Parachutistenbrigade dan geven wij u in overweging om ook aan dit museum te denken.

Zowel voor het museumbezoek als voor schenkingen brengen wij u graag in contact. Mail uw verzoek naar info@driel-polen.nl.

Lopende projecten

Onze stichting is druk met verschillende lopende projecten die uiterlijk in mei 2020 worden gerealiseerd. Het gaat om:

- het aanbrengen van beeldschermen in het IC. Bezoekers kunnen straks kijken en luisteren naar verhalen van ooggetuigen op elk gewenst moment;
- het opknappen van het glas-in-lood-raam dat door leden van de 1ste Poolse Onafhankelijke Parachutistenbrigade in 1947 aan de nieuw gebouwde jongensschool is aangeboden;
- het samenstellen van een presentatie met een uitgebreide buitenexpositie (zie hieronder);
- het ontwikkelen van een route-app die gebruikt kan worden door wandelaars, fietsers of automobilisten. Wij hebben al een route samengesteld die de gebruiker langs een 15-tal punten in en rondom Driel voert, die herinneren aan de strijd in september 1944. De bijbehorende teksten en foto's zijn gereed. Dit project voeren wij samen uit met de andere Airborne-gemeenten. Het wachten is nu op (de beslissingen over) de technische uitvoering.
- Tenslotte hebben wij met enkele vrijwilligers een aanvang gemaakt met het in kaart brengen van het archief. Onlangs is ook hiervoor de mogelijkheid ontstaan een subsidie aan te vragen. Hopelijk lukt het ons op deze manier dit project met hulp van derden op niet al te lange termijn te realiseren.

Presentatie/buitenexpositie over de bijdrage van Polen aan de bevrijding van Nederland

In juli 2019 zijn wij gestart met het uitwerken van een presentatie over de bijdrage van Polen aan de bevrijding van Nederland. Hierin wordt naast het verhaal van de 1ste Poolse Onafhankelijke Parachutistenbrigade ook de bijdrage van de 1ste Poolse Pantserdivisie van Generaal Maczek belicht. Ook is aandacht voor de gesneuvelde Poolse piloten en bemanningsleden van vliegtuigen die voor

bombardementen onderweg waren vanuit Engeland naar Duitsland. Diverse van deze vliegtuigen zijn boven of rondom het IJsselmeer neergestort.

De presentatie kunnen wij in het hele land houden. In de periode voor en na de presentatie kunnen wij een buitenexpositie plaatsen, die het hele verhaal ondersteunt.

Hiermee willen wij meer bekendheid geven aan de bijdrage van Polen aan de bevrijding van ons land.

Vooruitzichten 2020

Naast het afronden van de lopende projecten en aandacht voor de bijbehorende onthullingen/startmomenten staan in het komende jaar weer enkele bijzondere gebeurtenissen gepland:

Voetbalwedstrijd op zondag 20 september 2020

De voetbalvereniging RKS V Driel is op 19 oktober 1945 opgericht. Bij de oprichting werd gekozen voor een tenue in de kleuren van de Poolse vlag. Wit shirt en rode broek. Op het shirt werd een embleem met een parachutist aangebracht. Dit als eerbetoon aan de Poolse parachutisten.

Op uitnodiging van het bestuur van RKS V wordt op zondag 20 september om 15.00 uur door het 1ste elftal een wedstrijd gespeeld tegen het team van de 6^e Airborne Brigade.

Onthulling buste Generaal Sosabowski tijdens herdenkingsweek september 2020

Op initiatief van de gemeenteraad van Overbetuwe wordt op het Sosabowskiplein een buste geplaatst van Generaal Sosabowski. De buste is een extra afdruk van de buste die in 2017 in Warschau is onthuld op het terrein waar de toegang naar het nieuwe Poolse Leger Museum is gepland. De datum is nog niet vastgesteld.

Musical 'Bring my love to Poland' in september 2020

De Stichting Music Herveld bereidt een musical 'Bring my love to Poland' voor in het kader van 75 jaar bevrijding van ons land in 2020. Een exacte datum is nog niet bekend.

Herdenking in Driel, Polenplein, op 19 september 2020

De herdenking in Driel staat gepland voor zaterdag 19 september om 15.00 uur.

Tot slot

Van harte hopen wij dat de gezondheid van de nog in leven zijnde veteranen van de 1ste Poolse Onafhankelijke Parachutistenbrigade en van de weduwen van deze Poolse parachutisten zo goed is dat zij komend jaar bij de herdenking aanwezig kunnen zijn.

Wij wensen u Prettige Kerstdagen en een voorspoedig en gezond 2020 toe.

December 2019

Stichting Driel-Polen

<https://www.polen.travel/nl/beleven/historia>

